

Статтею 1 Конституції України закріплено, що Україна є правовою державою. Ця конституційна норма кореспондується із нормою ст. 8 Конституції України, в якій відтворено один із засадничих принципів функціонування суспільства, держави – принцип верховенства права.

Істотною вадою у дослідженні сутності верховенства права є відірваність цього поняття від реалій життя, надання йому значення самостійної, абстрактної, містифікованої ідеї. На цьому ґрунті виникає протиставлення концепцій «верховенства права» і «верховенство закону», гіпертрофується значення першої з них, і навіть, звучать рекомендації відмовитися від вживання як у теорії, так і на практиці категорії «верховенство закону».

Практична реалізація принципу верховенства права в діяльності судів і суддів набуває особливого значення, враховуючи те, що після набуття Україною незалежності постала нагальна проблема формування дієвих засобів і заходів захисту прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина, юридичної особи. Ця проблема залишається актуальною і досі, адже Україна пройшла, порівняно із такими державами сталої демократії як Великобританія, нетривалий шлях запровадження і утвердження демократичних традицій і цінностей. Саме тому актуальним є аналіз практики діяльності міжнародних судів з позицій реалізації і виявлення дії принципу верховенства права, гарантій його реалізації. Результати такого аналізу можуть бути використані при подальшому опрацюванні пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання процесуальних відносин у сфері судової адміністративної юрисдикції з метою забезпечення гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством інших держав у напрямку формування єдиних основ запровадження і гарантування верховенства права у вітчизняному судочинстві.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 18 серп. 2011р. (офіц. текст). - К.: Паливода А.В., 2011. - 56с.
2. Принцип верховенства права: проблеми теорії та практики : Монографія : У двох книгах / за ред. Ю. С. Шемшученка / кн.1 «Принцип верховенства права : проблеми теорії та практики», 2008 р. – 344с.
3. Конституція України: науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Ташій (голова редкол.), О.В. Петришин (відсекретар), Ю.Г. Барабаш та ін.; Нац.акад.прав.наук України. – 2-ге вид., переробл.і доповн. – Х.: Право, 2011. – 1128 с

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ

Олефіренко Юлія Леонідівна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Пустовіт Ж.М.*

Проблеми дотримання, а точніше, реалізації конституційного принципу «верховенства права» у правовій і політичній системі різних держав (особливо пострадянських) – варто того, щоб привернути до неї увагу наукової юридичної громадськості.

Актуальність дослідження цієї теми зумовлена необхідністю реалізації верховенства права та законності як загальних засад в Україні та пострадянських країнах. Оскільки, дивлячись на розвиток правової системи цих країн, ми маємо можливість прогнозувати забезпечення принципу верховенства права і у нашій державі. Принцип верховенства права є обов'язковою ознакою правової держави, якою себе позиціонує Республіка Білорусь. А тому реалізація цього принципу стає останнім часом однією з нагальних проблем вітчизняної юриспруденції.

Кожна держава здійснює свою діяльність за певними усталеними принципами. Вони можуть бути різними – від жорстоких, які властиві тоталітарним державам, до справедливих – які є ознакою демократичної держави, якою і визнала себе Республіка Білорусь, прийнявши свою Конституцію в 1994 році [2, с.142].

Адже, принципи права – це провідні засади, ідеї права, які в конкретному вигляді характеризують його зміст, визначають спрямованість правового регулювання. Вони зумовлені об'єктивними закономірностями існування і розвитку людини, суспільства, у принципах зосереджено світовий досвід розвитку права, досвід цивілізації. Одним з таких базових принципів є

принцип верховенства права. Верховенство права – це фундаментальний принцип сучасного правопорядку в світі, встановленого з прийняттям Статуту ООН – документу, що заснував підвалини якісно новим цивілізаційним правопорядком і сучасного світового порядку. Він відображає загальне наблання людства – ідеали свободи, демократії, прав людини і поступово реалізує їх шляхом реінтеграції усіх суспільних відносин у контексті найвищої справедливості [3].

Принцип верховенства права є перш за все конституційним принципом. В Республіці Білорусь цей принцип теж походить з осідки в 1994 році в державі була прийнята Конституція Стаття 1 Конституції визначає що Республіка Білорусь є унітарною демократичною соціальною правовою державою Відповідно статтю 8 Конституції Республіка Білорусь визначає пріоритет загально визначених принципів міжнародного права і забезпечує відповідність їм законодавства Стаття 7 визначає що в Республіці Білорусь встановлюється принцип верховенства права Отже логічно припустити що принцип верховенства права діє на всіх рівнях суспільного й державного життя в Республіці Білорусь [1].

Найголовнішою ознакою демократичного суспільства і правової держави є: вільне й ефективно здійснення людиною належних їй прав і свобод На перший погляд Республіка Білорусь не виглядає на тяжку спалитину раянської правової системи спрваді являється країною де верховенство право займає провідне місце а Конституція є основою демократичних інститутів білоруської держави Але детальніше проаналізувавши ситуацію цієї країни ми можемо зрозуміти, що ця Конституція є лише юридичною, а фактично вона майже не діє

Після розпаду Раянського Союзу Білорусь розпочала свій новий політичний розвиток який на сьогодні з багатьох аспектів розглядається світовим співтовариством і є суперечливим Навіть прийняття Конституції не сприяло встановленню балансу між гілками влади Президент Білорусі по світі позбавляє парламент не лише політичного а й фінансового верховенства Парламент не структуровано за політичною ознакою Виконавча влада виконує по світі технічну роль в реалізації політики Президента Відсутність сильних політичних партій та як наслідок наявний вакуум в політичному просторі відкриває певні можливості для повної узурпації влади в одних руках Згідно статті 79 Конституції Республіки Білорусь Президент Республіки Білорусь є главою держави гарантом Конституції Республіки Білорусь, прав і свобод людини і громадянина Згідно до статті 84. Президент Республіки Білорусь:

- створює, скасовує і реорганізує Адміністрацію Президента Республіки Білорусь, інші органи державного управління, а також консультативно-дорадчі та інші органи при Президентові;
- визначає структуру Уряду Республіки Білорусь, призначає на посаду та звільняє з посади заступників Прем'єр-міністра, міністрів і інших членів Уряду, приймає рішення про відставку Уряду або його членів;
- призначає керівників республіканських органів державного управління та визначає їх статус; призначає представників Президента в Парламенті та інших посадових осіб, посади яких визначені відповідно до законодавства, якщо інше не передбачено Конституцією;
- має право скасовувати акти Уряду

Ступінь залежності виконавчої влади від Глави держави в Білорусі незвичайно високий За цимною Конституцією уряд визначений як центральний орган виконавчої влади «при Президентові Республіки Білорусь».

Спостерігається намагання Білорусі вести на рівні законів та підзаконних актів обмеження конституційних гарантій свободи слова, преси та інформації. Влада повністю контролює сектор електронних мас-медіа В сегменті публікованої преси існують недедержавні видавця які через цензурні економічні умови не можуть скласти конкуренцію державним Щодо Інтернету, то вести мову про його широкій інформаційний вплив перелачно

Головною рисою Білоруського політичного режиму є специфіка президентури Вона полягає не лише в повнодемократичному повноваженні повноваженні президента а головним чином в місці Президента в системі влади Йому і фактично і юридично належить частина повноважень виконавчої, законодавчої та місцевої влади при непослідовному їх поділі. Вся

система державно-владних інституцій побудована навколо президентської влади

Принцип верховенства права полягає у визнанні пріоритету права над політикою у провідній полі правових засад у діяльності державного апарату. Верховенство права — один з провідних принципів сучасного цивілізованого суспільства який полягає у утвердженні права як основ взаємовідносин між суб'єктами соціального життя. Право визнається вищою цінністю суспільства яку приймають, підтримують і на яку орієнтуються окремі полі соціальні групи і їх організації включаючи державу. Цей принцип визначає взаємини громадянського суспільства і держави. Через право знаходяться на ідеї свободи і справедливості громадянське суспільство пов'язує держава підпорядковує його діяльність загально соціальним інтересам ставить її у шітко визначені рамки. У той же час держава визнає права і свободи суб'єктів громадянського суспільства гарантує і захищає їх: не допускає довільного (не правового) втручання в життєдіяльність суб'єктів громадянського суспільства. Що не спостерігається в республіці Білорусь.

Визнання принципів верховенства права в Республіці Білорусь є одним із найбільш склятих завдань. Належному розумінню цього принципу завдає важка спадщина радянської правової системи в основу якої було покладено принцип верховенства закону правовий формалізм та позитивізм який по суті прикривав свавілля державної влади щодо своїх громадян. Також перешкодою на цьому демократичному шляху є авторитарна влада президента республіки.

Отже що стосується Білорусі то її політична система і політичний режим знаходяться сьогодні на етапі подальшого розвитку являються авторитаризмом що вимагає важка спадщина радянської правової системи в основу якої було покладено принцип верховенства закону правовий формалізм та позитивізм який по суті прикривав свавілля державної влади щодо своїх громадян. Також перешкодою на цьому демократичному шляху є авторитарна влада президента республіки.

Отже вважаю що є потреба реформи ключовим елементом є змінення центру реальної влади від президентських структур до політично відповідального уряду який формувався би парламентарською більшістю. Без цієї реформи неможлива реалізація принципу верховенства права, як одного з основних принципів демократичної держави.

Список використаних джерел:

1. Конституція Білорусі (Республіки Білорусі) від 24 листопада 1996 р. (текст Конституції наводиться за збірником «Конституції держав Європи». Видавництво НОРМА, 2001 р.) — [Електронний ресурс]. Режим доступу: replay.waybackmachine.org/20071022085655/http://constitution.garant.ru/
2. Клавчук М.Р. Теорія держави і права (опорні концепції). Київ: Арткіс, 2010. — 288 с.
3. Резніков О. Верховенство права і проблеми його забезпечення в Україні // Юридичний вісник України — 2011 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lib.rada.gov.ua/DocDescription?doc_id=191902

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Намазов Арзу Етібат огли, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Гусютім Ж.М.*

Актуальність дослідження явища, яке в правничому середовищі дістало назву «верховенство права», зумовлена кількома фундаментальними чинниками. З одного боку, ці чинники являють собою хронологічно послідовну лінію визначальних політико-юридичних подій у житті суспільства і держави, а з іншого — уособлюють глибинну складність перехідного (від радянського тоталітаризму до стану справжньої демократії) періоду розвитку суспільства і держави, позначену проблемами теоретичного осмислення цього явища та його практичної реалізації у політичній та юридичній площинах.

Сьогодні прийнято вважати, що принцип верховенства права вперше отримав доктринальне тлумачення у роботі відомого англійського вченого конституціоналіста кінця ХІХ ст. — початку ХХ ст. Альберта Венна Дайсі «Вступ до науки конституційного права» [1]. Проте ідея верховенства права розглядалася ще вченими Античності та Середньовіччя, які розуміння верховенства права виводили з гіпотези про те, що найкращою формою